

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 10.— mesečno,
četrtletno K 30.—
Če pride naročnik sam v upravnishvo po list: Me-
sečno K 9'50. — Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik popoldne.

Posamezna številka stane 60 vln.

Uredništvo in uprava:

Mariborska tiskarna (Jurčičeva ulica
št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Leto III.

Maribor, sreda 21. julija 1920.

Št. 159.

Ostavka Vesničevega kabineta.

Uspeh Andrewsove preiskave. — Rusija hoče skupne meje z Nemčijo. — Bela Kun v Moskvi.

V resnih momentih.

Po premirju s centralnimi državami se je etablirala v Parizu družba, katere protokolirana firma se imenuje »mirovna konferenca«. To je delniška družba, ki jo tvori petero velikih in več manjših tovarišev in ki si je zagotovila za proizvodnjo miru monopol po vsem svetu. Glavna pot do miru je bila Pač likvidacija vojnega stanja ter vzpostavitev zopetnih rednih odnošajev med narodi. Po vojnih grozotah izmučeno človeštvo je gojilo do te družbe veliko zaupanje in mnogo nad, toda vse to zaupanje, vse te nade so polagoma izginile, ko je človeštvo spoznalo, da ta družba ne bazira na onem temelju, ki ga je ob postanku proglasila kot svoj program.

Z zaupanjem in z vanjo stavljenimi nadami človeštva pa je izgubila ta družba tudi vso avtoriteto in danes je le žalostna karikatura, ki je nihče ne jemlje več resno. Pa tudi sama se menda več ne smatra za resno; zadnje čase pa se je je polastila fiksna ideja zasledovanja, da beži sama pred seboj iz kraja v kraj. Prepotovala je že več francoskih

mešt, gostovala je v Londonu, v San Remu in sedaj naposled v Spaji. Kam jo sedaj povede pot, momentano še ni znano. Če pa se sploh loči od sveta, ter se preseli na kak drug planet, menda nikomur tega ne bo žal.

Med tem časom pa, ko se lovi ta mirovna družba iz kraja v kraj, se pojavlja na svetu vedno večji nered, število perečih in nerešenih vprašanj se od dne do dne večja, vojna traja dalje, narodi se koljejo naprej. Eno največjih in najbolj perečih in nevarnih nerešenih vprašanj je rusko vprašanje. Rusija, čeprav še nedavno potisnjena v blato, je danes najmočnejši faktor na svetu, je država, ki edina razpolaga z ogromno, disciplinirano, dobro izvežbano in popolnoma zanesljivo armado, kateri ni kos nobena druga na svetu. In ta velika in močna Rusija je največja nasprotnica one potujoče mirovne družbe, katere avtoritete sploh ne priznava. Ta mirovna družba se sicer bojuje z Rusijo, ukazuje ji neprestano, naj pade pred njo na kolena, toda Rusija se za vse to ne zmeni, ampak gre brez odgovora dalje svojo pot. Njena armada je porušila vse protiarmede reakcionarnih generalov, zrušila je ravnokar Poljsko

in pripravlja se, da stopi na vrat Romunski. Mirovna družba pa je brez moči in na obupne klice Poljakov in Romunov ne more odgovoriti drugega, nego: Storite kar morete!

Dokler so se Rusi borili za svoje meje, se nam je zdel ta boj čisto naraven in mi nismo pripisovali večjega pomena, toda danes izgleda, da zasledujejo ruski vladarji druge, vse važnejše in pomembnejše cilje. Če bi se jim šlo le za meje, bi sedaj sklenili s Poljsko mir, toda tega nočejo. Njihov glavni mirovni pogoj zahteva vse več, zahteva vzpostavitev poljske sovjetske republike. Pcložaj je sedaj dobil čisto novo lice. Kaj naj Poljaki store? Ali naj se bijejo dalje, ali naj se vdajo? Oboje je za sedanje poljske voditelje nemogoče. Če se bijejo dalje, je gotovo, da bodo popolnoma poraženi, če sprejmejo ruski predlog, so istotako poraženi. Izhoda torej ni in nam se zdi, da ni več daleč dan, ko bo Paderewski vzkliknil zgodovinske besede Kosciuszкове: Finis Poloniae. Enaki usodi se bližajo tudi Romunija. Preko Poljske in Romunije pa vodi pot v Čehoslovaško in v našo državo.

Zadnje čase smo mislili, da je oni Trockij od danes drug mož, nego oni, ki je nekoč

Izpoved žrtve demona.

(Dalje.)

Zadnji angel varuh.

V tem času se je pričelo najino razmerje kaliti. Prihajali so voaki, oficirji in s temi je pričela koketirati. Iskala je zopet na ta način krajšati si čas. S tem pa je meni zaudala najhujši udarec. Postal sem preko vse meje ljubosumen, v tem popival ter pričel razbrzdano živeti. Nisem se imel več v močeh, nisem se mogel premagovati. Semtertje mi je bila še malo opore moja zaročenka, ki je pričela slutiti, kaj se z menoj godi, prosila, rotila me je, naj se zdramim, naj zopet postanem kakor sem bil nekaj: miren, tih, resen. Pomagalo je sicer malo, orrijel sem se dela, uredil v uradu zaostanke, založil tudi denar, katerega sem v nedremišljenosti porabil. Toda žal, kmalu sem bil zopet na starem potu.

V breznu.

Ni bilo več pomoči. Vedno dalje sem se spozabil. Ljubezen do »nje« je postala že nekaj nadnaravnega — nisem mogel biti več brez nje — vedno sva bila skupaj, po vseh potih, v vsaki družbi sem moral biti zraven. Moja službena dolžnost, moja dolžnost na-

pram moji zaročenki, nazadnje dolžnost napram samemu sebi — vse, vse sem pozabil.

Ona sama pa je postala zopet lahkoživka, igrala se je z menoj, z mojimi čuvstvi, iskala je utežbo pri drugih, kar me je spravilo popolnoma ob um. Počel sem popivati, igrati. Postal sem zgubljen človek. Prišlo je moje imenovanje za poštnega odpravnika v Vuhred, zakar niti prosil nisem, ker je bilo pač premalo zame in mojo službeno dobo. Da je prišlo to imenovanje že preje, vsaj do konca aprila, sigurno ne bi bil sorejel tega mesta. A potem sem postal zadovoljen. Moja zaročenka se je odpeljala nazaj v Pulj k materi, ostal sem sam. Bilo mi je usojeno. Urad sem zanemarjal, denar jemal iz blagajne, ne da bi bil kaj premislil. Prišli so trenotki, ko sem se streznil, ko sem z obupom zapazil, kam sem prišel, kaj je z menoj postalo, hrepenel sem po rešitvi, iskal jo, pa premenila me je zopet ta nesrečna ljubav — postal sem njeno slepo orodje.

Danes sam sebe ne razumem, kako je bilo to mogoče, streznil sem se — toda prepozno!

Grehu sledi maščevanje.

Prišel je usodepolni dan 7. februarja 1920. Zjutraj sem se odpeljal z njo v Maribor. V večernem vlaku, s katerim sva se

vračala, sem opazil, da se pelje tudi vladni komisar. Slutil sem, da se pelje v Vuhred. Prestrašil sem se, kaj bo, kaj bo. Izstopil je res v Vuhredu. Jaz v svoji zmedenosti sem se skrtil pred njim. Nič nisem vedel, kaj bi in kako bi napravil. Celo noč nisem zatisnil očes, begal sem gor in dol po sobi, bil sem docela brez uma. Zjutraj sem se odločil za

Samomor.

Spisal sem poslovilna pisma, tudi za njo in njenega moža. Poslal sem pismo takoj gori, želel sem, naj bo informirana, kaj se bo z menoj skoro zgodilo. Nisem prav storil. Kajti, ko sem bil ravno pri tem, da sprožim kroglo, prihiti nekdo k vratom, potrka ter mi izroči pismo od nje. Prosila, rotila me je, naj se spametujem, ako sem jo ljubil, ne bom kaj takega napravil. Vse bo še dobro, lahko se mi bode še pomagalo. Oori el sem se tega uoa ter čakal kaj bo. Prišel je njen mož k meni ter me vprašal, koliko mi manjka. ker sem mu že v pismu povedal, da ni blagajna v redu.

Pomoč.

Tudi drugi prijatelji so mi obljubili pomoč. Šel sem na pošto, priznal g. komisarju svoje dejanje. G. F. se je peljal v tem času domov k mojim starišem se informirat o pre-

govoril mirno mirovnim delegatom osrednjih velesil v Brestu Litovskem skozi okno ter se smejal generalu Hoffmannu, ki je bil s sabljo po mizi, toda motili smo se. Trockij od danes je isti kot je bil tedaj. In ona Rusija, ki je zrušila centralne države, je zrušila sedaj tudi mirovno konferenco ter napravila iz nje karikaturu.

Ko je Nemčija prosila antanto za mir, ji je odgovoril Wilson, — odstranite cesarstvo, pa vam bomo ugodili — in Nemci so ubogali. Danes pa, sicer ne direktno, ampak faktično pa vendarle prositi ista antanta Rusijo za mir. In Trockij ji odgovarja, vzpostavite sovjetsko vlado, pa se sprijaznimo. Položaj je jako resen in postaja od dne do dne resnejši.

Poleg tega največjega vprašanja pa je še nešteto drugih več ali manj perečih odprtih vprašanj. Grška se je zapletla v borbo s Turki. Kakšen bo izid? Kdo ve. Prorokovati se ne da prav nič. V Albaniji se bje boj med Italijani in Albanci. Na Jadranu divjajo Italijani proti Jugoslovenom, na Reki pašuje D'Annunzio, Madžari se pripravljajo na nove boje. Na Irskem so nemiri na dnevnem redu, v Egiptu, Tripolisu, v Arabiji, Mezopotamiji, Indiji, Perziji in Kini vre. Kaj se bo skuhalo?

Napram vsemu temu pa stoji mirovna konferenca brez moči, samo še žalostna karikatura onega, kar bi morala biti.

Ponižana in razžaljena Nemčija molči in — čaka. Toda ta molk in to čakanje govorita več nego vse drugo, govorita, da se dobro zaveda položaja in dogodkov, katerim se bliža človeštvo. In ti dogodki je ne bodo našli nepripravljene.

Kaj pa mi? Romunija baje prosi pri nas pomoči proti Rusiji, morda zato, ker nam je vzela Banat in Temešvar? Toda tudi če bi nam v sili ponudila za nagrado vse, kar bi si želeli, niti tedaj ne smemo ustreči njeni želji. Če se ji ne upajo pomagati antantne velesile, še manj si ji smemo pomagati mi. S tem bi napravili korak, ki bi nas privedel prej ali slej v oni položaj, v katerem se nahaja danes Poljska.

Naj se bojujejo z Rusijo vsi, ki jim je drago, mi se ne smemo, pod nobenim pogojem ne. Nasprotno, naloga naše vlade je, da čimprej prizna sovjetsko rusko vlado ter stopi z njo v prijateljske odnose, kajti le to nas zamore še rešiti, kajti nič ne pretirujemo, če trdimo, da je danes Rusija gospodarica položaja.

Podpirajte „Jugosl. Matico“!

moženju. Odgovor ni prišel zadovoljen, pa vendar so bili pripravljene pomagati, pogojno, da bode ona stala dobro. Vsak je odkrito vrgel krivdo na njo; poznali so jo vsi bolje ko jaz. Zahtevali so od mene, naj celo zavedo razložim komisariju, da bo on nastopil proti nji. Toda tega nisem storil, ni mi bilo mogoče. Saj sem se čutil tudi sam krivega, ker sem tako lahkomišljeno in slepo ravnal.

Bilo je mislim, 12. februarja, ko smo se zadnjič pogajali o denarju. Gg. Mravljak in Pahernik sta zahtevala že omenjeno garancijo 6000 K od moje ljubimke. Šel sem k nji, bila je pripravljena za to svoto pogojno, da njen mož nič ne zve o tem. Javil sem to onima, a sedaj sta tudi ona dva zahtevala 12.000 K. To ji je bilo preveč. Za toliko se ni mogla odločiti, do 9000 K bi bila skoro pripravljena. Sporočil sem to gospodoma, katerima se je pridružil g. Schneider, ki je bil pripravljen nekaj pomagati.

Protestni shod ZJŽ zoper podražitev premoga.

Sinoči se je vršil na vrtu Narodnega doma protestni shod ZJŽ z glavnim namenom protesta proti povišanju premoga. Ker to povišanje ne zadene samo železničarjev, ampak tudi vse druge sloje in vsakega posameznika, je bila pričakovati tudi od strani neželezničarjev večja udeležba, zlasti ker se je ob enem razpravljalo tudi o naših stanovanjskih škandalih in verižništvu.

Predsednik podružnice ZJŽ Maribor, postajenač. Mohorko je pojasnil deloma že iz ljubljanskih listov znani škandal o vzrokih podražanja premoga od 7 na 55 K torej za 800%. Ta škandal je izsledil pred. „Zveze“ Deržič. Dognalo se je, da je pri tem veriženju sodeloval tudi „sodrug“ dr. Korun. Mohorkov poziv „Proč od Dunaja!“ je vzbudil viharno odobravanje.

Govornik se je potem pečal tudi z „državno stanovanjsko komisijo“, katere posamezni člani izdajajo nakazila raznim strankam za isto stanovanje. Železničarji, ki največ trebijo tuje rodce iz Maribora, ne dobijo stanovanj, oddajajo se raje zopet tujim verižniškim elementom.

Pri točki „državni urad zoper verižnike“ je nek uradnik prinesel vest, da so trgovci tekom dne umaknili znižane cene sladkorja, ker ga nameravajo zopet povišati od 52 na 66 K. To je izvalo viharne klice: sladkor zapleniti! roparji!

Govorila sta še Dekleva, ki je naglašal, da ista usoda kot železničarje zadene tudi poštarije — in novinar Pirc, ki je opozarjal, da vsi protesti proti stanovanjskim škandalom in verižništvu ne pomagajo, ako občinstvo ne prijavlja posameznih konkretnih slučajev.

Konečno se je sprejela nastopna, tudi za splošnost zanimiva:

Resolucija:

Na javnem železničarskem shodu v Mariboru dne 20. julija 1920 zbrani zborovalci in zborovalke:

1. protestirajo proti nečuvnemu povišanju cen premoga potom deželne vlade za Slovenijo. Skrajno predrzna žalitev jugoslovenskega delavskega ljudstva je, da deželna vlada dovoli tujemu od nemških in madžarskih čifutov vodenemu podjetju v svrhu nekakih investicij preko noči 65% povičanja cen premoga. Investicije naj se krijejo iz posojil, a ne iz žuljev najnižjih slojev;

2. zahtevajo, da obratno raynateljstvo južne železnice v Ljubljani takoj prekliče z Dunaja

Na pobegu.

Pri teh pogovorih z njo je pričela namigavati, naj bi šel preko meje, ona nima veliko upa na pomoč, zvedela je, da bom vzlic poravnavi zaprt. To mi je bilo preveč. Toliko potov, toliko nepopisnega trpljenja, samo da odidem tej sramoti, to naj bo vse zaman? Bil je skoro najhujši udarec zame, nisem vedel kaj bi napravil. Zaupal sem se gosp. Schneiderju, povedal mu, kaj mi je ona sporočila. Tedaj mi je povedal primer iz Maribora, kjer je baje neki uradnik bil na istem stališču, povrnil je škodo in bil vzlic temu aretiran. Ako je tako, raje pobegnem. Prosil sem ga, naj gre z menoj k nji. Bilo je ob 10. uri zvečer, ona je bila doma. Šel je gori. Povedal sem ji še enkrat, kar zahtevajo. Protivila se je tej veliki svoti. Kaj naj napravim? Pobegni! Povedal sem, da nimam denarja, ne papirjev in nikakega poznanja v Nemški Avstriji. (Konec prih.)

zapovedano povišanje cen premoga in to brez vsakega pridržka, ter da izposluje dobavo premoga po istih cenah, pod katerimi ga dobivajo SHS železničarji. Zatiranje s strani nemške gospode so slovenski železničarji do grla siti in izvajajo v slučaju neupoštevanja skrajne konsekvence;

3. zahtevajo od centralne vlade takojšnje razveljavljenje ukrepa deželne vlade in kaznovanje krivcev. Na narodne predstavnike vseh političnih strank apelirajo zadnjič, naj ne tirajo s svojo brezdelnostjo ljudstva v obup, in naj že vendar enkrat omogočijo rekonstrukcijo pokrajinskih vlad;

4. protestirajo proti krivičnemu zapostavljenju slovenskih železničarjev pri zadnjem julijskem napredovanju in zahtevajo takojšnjo in popolno ločitev od Dunaja;

5. zahtevajo od stanovanjske komisije, da stori nemudoma vse korake, da preskrbi še vedno po vagonih bivajočim železničarjem primerna stanovanja, ter da pregleda vsa stanovanja, ugotovi cene in izžene verižnike in tuje elemente iz Maribora.

6. zahtevajo od državnega urada zoper navijalce cen, verižnike itd. podružnica Maribor, da začne brezobzirno pometati. Vso pažnjo naj posveti cenam življenskih potrebščin, predvsem moke, sladkorja (od kod imajo trgovine beli sladkor v kockah in po kateri ceni?) mesa, sadja, blaga za obleke, usnja, podplatov itd. Maribor 20. julija 1920.

Dnevne vesti.

Gg. mežnarjem pri „Straži“. Ne čudite se, da vas nazivljem mežnarje, iz ponedeljkove številke vašega visoko moralnega lista sem se naučil zamenjavati stanovske pojme. Če nazivljete mene, trgovsko-akademično naobraženega človeka trgovskega nastavljenca, potem nazivljem jaz vas z isto pravico mežnarje, kajti razmerje med menoj in trgovskimi nastavljenčji je isto, kakor med vami in mežnarji. Po vašem receptu bi se arhitekta lahko nazivalo tudi zidarje, učiteljice pestunje itd. O tem pa, kdo spada bolj v uredništvo, ali jaz ali kaplani, prepuščam sodbo onemu občinstvu, ki še lahko prevdari, kaj se strinja z visokimi krščanskimi nauki in vašimi deli. Sicer pa jaz za svojo osebo višje cenim one ljudi, ki več delajo, a se manj ponašajo s svojimi visokimi študijami in doktorati, ter mi niti na misel ne pade, da bi vašega tovariša Žebota, ki nima »akademične« izobrazbe, manje cenil. Nasprotno, prepričan sem, da je on vkljub svoji nešolanosti storil za obmejne Slovence in za vašo stranko več, nego vi vsi skupaj. Istotako tudi nisem podcenjeval pokojnega glavnega urednika »Slovenca«, g. Štefeta. O kruhoborstvu pa povem toliko, da sem postal žurnalist iz golega idealizma in iz ljubezni do stanu samega, katerega cenim visoko in ga ne pustim blatiti, čeprav bi drugje našel morda sijajnejše korito. Sicer pa besede kruhoborec ne smatram za žaljivko, ampak za častno, ker pove, da si svoj kruh sam in pošteno zaslužim in da ne živim od kapitala, ki ga je ubogo ljudstvo po vinarjih znosilo za sv. cerkev, ki se z njim maste razni vaši tovariši v brezdnelju. Postavljate se lahko v visoko pozo gromovnikov in učenjakov, toda tako visoko se ne morete dvigniti, da bi bili varni pred padcem, ker višji in dragocenejši od vsega je značaj. Jaz sem bil vedno naprednega mišljenja in nisem postal pristaš sedanje JDS radi koritarstva in samo na zunaj, kakor marsikateri od vas, ki vedoma drugače dela in piše, kakor misli in kakor je v dnu svoje kosmate duše prepričan. Sicer pa, gospodje, ne silite me, da vzamem vdrugič pero v roke, to vam svetujem v interesu nekoga, ki dobro veste kedo je, kajti čeprav s težkim srcem, bi bil vendar primoran napisati stavek, ki bi globoko kompromi-

Admiral vas, vaš list in vašo stranko, ki ga pa sedaj še hranim v srcu z ono osebo, ki je priča Sed haec hactenus. Radivoj Rehar.

Kaj pa to pomeni? Vedno se sliši, da manjka vojakov za službo. Mislili smo si: Ministrstvo šteti. Se popolnoma strinjamo! Par dni sem pa opažamo cele kolone s slamo naloženih voz. Vpreženi so vojaški konji, ob vozeh gredo vojaki. Vozi se slama v razne šole. Vidimo tudi vojake v šolah na delu. Nosijo klopi, pospravljajo, pometajo, čistijo. To se dela za Orle in za Orlovski tabor. Za to delo so vojaki, za obmejno službo pa ne. Milijoni se iztihatapijo in vtihatapijo čez mejo. Ni ga vojaka, ki bi to zabranil. Za Orle pa so! Vprašamo le vojaško upravo, osobito divizijo v Ljubljani: Je li vam to znano? Plačujemo li ogromne davke za vojaštvo za to, da delajo za Orla?

Proč z neprimernimi dobički! Prejeli smo: Verižniški urad je začel poslovati v Mariboru in mi mu v interesu zdravega trgovstva in v interesu vseh stanov meščanskih in kmetijskih želimo mnogo uspeha. Ven mora vse, kar je nezdravega v naši državi, to geslo velja tudi za trgovski stan. Na ta način bodo živila in obleka prišle do cene, ki jo bode mogel konsument prenašati. Vsi tisti, ki so nakopičevali in dražili blago, naj pridejo do spoznanja, da morajo svoje poslovanje obrniti na poštena pota. Poštenega trgovca pa spoštujemo in radi podpiramo. — Za mal vzgled pa navajamo sledeče: Kako je to, da krčmarji ne morejo znižati cene za vino pod 20 K za liter, ko vendar vinske cene neprestano padajo in se dobi že dobro vino pri vinogradcu po 10 K za liter. Nekdaj je krčmar zaslužil 80 vinarjev pri litru, zakaj bi moral zdaj zaslužiti 8—10 kron. — Drugi vzgled: bučno olje, katero nadomestuje maščobo in laško olje je stalo v jeseni 1919 30 K liter, sedaj pa, ko so bučna jedra dobiti po isti ceni kakor v jeseni 1919 se prodaja isto bučno olje na drobno po 75 K za liter. Potem se ne čudimo, da prodajalci tega olja neprimerno hitro bogate na stroške siromakov. In tako grejo te litanije naprej. Doli s cenami in proč z neopravičenimi dobički!

Jugoslovenske reklame za nemške tverdke. Pri nas je žalibog tako, da ker slovenska podjetja najmanj podpirajo slovenske liste z reklamami, je vsak list navezan na reklamo tudi neslovenskih tverd. Vendar mora vsak list gledati, da se te reklame ne izlorabljajo. Zadnjič je „Nova Pravda“ priobčila iz Sv. Lovrenca na Pohorju tri priznane nemške tverdke — dobro! toda označila jih je tako, kakor da so te nemške tverdke posebno priporočljive za nas Slovence. To je malo preveč. Pred nami leži zagrebški list „Dom i svet“ broj 14. Tu čitamo o „prvorazrednih“ tverdakah v Celju: D. Rakusch, F. König; v Mariboru: Herman Wögerer, Vilim Badel, Pugn in Rosmann, Rudolf Welle itd. Naj bi bile take reklame resen opomin za naša pristna slovenska podjetja, kajti le ona so v prvi vrsti oškodovana, če pustijo, da najhujši Nemci ponujajo blago po naših listih.

Stanovanja za naše begunce se še vedno ne dobivajo, pač pa se šopiri še mnogo Nemcev tukaj, ki nimajo tu niti posla niti niso naši državljani. Evo slučaj! Neki Gorican, vodja večje tovarne v Mariboru, ki se mu je v vojski v Solkanu vse uničilo, posluje že nad leto dni v našem mestu, ne da bi bil doslej dobil stanovanja za svojo rodbino, ki jo ima pri svoji svakinji v Ljubljani. Zvedel je za vilo v Karčevini, v koji stanuje žena aktivnega avstrijskega podpolkovnika na Dunaju, ki od svojega moža ni sodno ločena. Stanovanjski urad je še dokaj prizanesljivo podelil tej gospej rok do 15. julija za izselitev, da otroci dokončajo šolsko leto. Gospej podpolkovnikovi se pa očitvidno mastne sklade v Jugoslaviji, ki jo sicer javno blati in psuje ob vsaki priliki, vendar-le dopadejo, radi tega je zaprosila pri zapuščinskem sodišču, ki je obravnavalo zapuščino njenega očeta, v kojoj spada tudi prej navedena vila, da se ji izda potrdilo, da pred plačilom zapuščinskih pristojbin ne sme zapustiti Jugoslavijo. Sodišče ji je to potrdilo

dalo in ga. podpolkovnika stanuje lepo mirno naprej v svoji vili, kaj jo briga stanovanjska beda v Mariboru! Če premislimo, da imajo pristojbine zakonito jamstvo v neobremenjeni vili, nam je težko verjeti v stvarne razloge za to prepoved izselitve, saj ni prav nobene nevarnosti, da bi se mogli dediči plačilu pristojbin odtegniti. Gospa računa pa dobro: Navadno traja šest mesecev, da se te pristojbine predpišejo, en mesec imam roka za plačilo, med tem se lahko še veliko spremeni in morda dobim zopet kako prepoved izselitve pri kakem SHS uradu! Ljubljanski stanovanjski urad pa je med tem pozval družino prej navedenega goriškega begunca, da Ljubljano zapusti, češ po zakonu žena, ki ni ločena od moža, ne sme imeti družega bivališča kot mož. Čisto prav, kaj pa poreko mariborske oblasti k ženi nemško-avsrijskega podpolkovnika, zakaj pa sme ta uživati ločeno stanovanje! Na ta način bomo še dolgo čakali, da se Maribor posloveni, če to naše oblasti same umetno zadržujejo!

Novo hišo vničil. V času, ko je povsod tako pomanjkanje stanovanj, se je zgodilo in sicer v Zgor. Žerjavih pri Sv. Lenartu v Slov. Goricah nekaj, kar se zdi neverojetno, pa je vendar resnično: Posesnik Schütz je prodal svojo enonadstropno, pred nekaj leti lično zgrajeno hišo, ki se je vporabila za gostilno. Novi lastnik pa je špekuliral, da dobi mnogo več dobička, ako razproda posamezne dele hiše, kakor če jo zopet naprej proda. In mož je storil tako; raztrgal je celo lepo hišo, ne da bi bila katera javnih oblasti se za tak vandalizem pobrigala; vsak si je mislil, hiša je njegova in lahko ž njo napravi, kar se mu zljubi. Ob enem z hišo je vničil tudi vrelec slatine, ki bi bil strokovnjaško izpopolnjen, lahko v čast Slov. Goricam. Zanima nas zvedeti, ali je ta dogodek našemu g. okrajnemu glavarju kaj znan in ali res sme pri današnjih razmerah vsak lastnih hiše početi kar se mu zljubi?

Dijaški demokratični dom v Beogradu. Centralna organizacija jugoslovenskega demokratičnega dijaštva je v zvezi z ostalimi institucijami demokratičnega dijaštva osnovala Centralni odbor za zidavo lastnega doma v Beogradu. V odboru se nahajajo: univer. profesor dr. Bogdan Gavrilović, ministri dr. Kukovec, Ljuba Davidović, Svetozar Pribičević, narodni poslanički Todor Božinović, dr. Vojislav Veljković, Ivo Grisogono, zastopniki trgovcev, odvetniki in dijaštvo. Glasom pravil postane dobrotnik, kdor plača enkrat za vselej 500 dinarjev, ustanovitelj pa kdor plača 200 dinarjev. Imena ustanoviteljev in dobrotnikov se vsečejo na mramorno ploščo v veliki čitalnici Doma; oboji dobe diplome. Vrhutega se vrežejo tudi slike dobrotnikov v mramorne plošče v Domu in natisnejo njihove slike in biografija v posebnih spomenicah. Centralni odbor pozivlja in prosi vse demokratično občinstvo širom Jugoslavije, da po svojih močeh prispeva k fondu za to veljavno zgradbo. Komur je pri srcu napredna demokratična dijaška mladina in dobrobit domovine, naj nakloni plemenitemu namenu svoj prispevek. Sprejme se hvaležno vsaka še tako mala svota. Kdor kako svoto nabere pri posebnih prilikah (veselice in druge prireditve) naj obenem s pošiljko navede tudi nafačna imena darovalcev. Prispevki se pošiljajo na naslov: Nikola Krstić, trgovec, blagajnik Centralnega odbora za ustanovitev studentskega demokratičnega doma v Beogradu. Podrobnejša pojasnila in pravila pošlje na željo: Jugoslovensko napredno akademsko društvo »Jadran« v Ljubljani, Narodni dom 1. nadstropje.

Dnevnic za učiteljstvo na meji. Za to vprašanje, ki ni tako čisto kakor bi se mislilo, se doslej menda še nihče ni zanimal. Čudno je namreč to, da dobivajo nekateri učitelji in učiteljice obmejnih šol dnevnic, dočim jih drugi ne dobivajo. V tem oziru je treba, da se v bodoče drugače postopa ter ne dela izjem, ki so popolnoma nerazumljive. Brez dnevnic so nekateri učitelji in učiteljice popolnoma obmejnih šol, dočim jih dobivajo nekateri, ki so mnogo dalje od meje. Delo v

naših obmejnih šolah, kjer je ljudstvo večinoma ponemčeno od prejšnjega nemškega, posebno šulferajnskega učiteljstva je jako težko in naporno. Poleg tega pa si naši učitelji in učiteljice v nekaterih krajih niso niti življenje varni. Radi tega pozivljemo mero-dajne činitelje, da te naše obmejne pionirje primerno odškodujejo za nadčloveške napore ter ne delajo med njimi nikakih razlik.

Učiteljski kongres v Beogradu. Učiteljskega kongresa v Beogradu, ki se je otvoril v nedeljo jutraj se je udeležilo lepo število učiteljstva iz vseh delov naše države. S. bsko učiteljstvo je priredilo posebno slovenskim in hrvatskim tovarišem res pristrčen sprejem. V nedeljo opoldan je priredila beograjska občina na Topčideru vsem udeležencem sijajen obed, katerega so se udeležili tudi zastopniki vlade in drugi odličniki.

Za „Sokola“ v Studencih sta darovala ob priliki slavnosti na Muti gg. učitelja Porekar in Vidmoser po 20 K.

K včerajšnji brzojavki, da dobi Italija vso trgovsko mornarico bivše avstro-ogrsk. monarhije je treba pripomniti, da one ladije, katerih lastniki so naši državljani, ostanejo nam.

Kongres kmetovalcev vse naše države se bo vršil dne 1. in 2. avgusta v Beogradu.

Petdesetletnico svojega obstoja je praznovalo v nedeljo v Ljubljani na slavnostni način prostovoljno gasilno in reševalno društvo.

Dovoljenje za izvoz koruze. Ministrski svet je sklenil, da dovoli prost izvoz 40.000 vagonov koruze. Zahteva se samo zavarovanje v zdravi tuji valuti.

Sv. Lenart v Slov. gor. Glasom »Uradnega lista« se je »rekonstruiral« celi občinski svet. Seveda sami narodniki najnovejšega kova. Krona pa je g. Schibert, stari notorični nemčur, bivši avstrijski orožnik, kateri najrajši izziva po trgu z nemščino. Gospod gerent bo učinil dobro, če ga malo poču o poljudnem postopanju s strankami, kjer fungira kot občinski tajnik, ne pa da jih po feldvebelsko nahruli. Tudi se ta dični gospod prav odkrito in skeptično izraža o obstoju naše države. In taki ljudje sedijo po milosti nazadnjaške pokrajinske vlade v našem črnem sosvetu!

Biš-Sv. Bolfenk v Slov. gor. (Dopis). Oba gg. kaplana iz Sv. Lenarda in od Sv. Ruperta opozarjamo, da bi nas silno veselilo, če bi pobirala mesto za mariborsko orlovsko pajacado za reveže, katerim je zadnja toča vse pobila. Toda ko bi se gg. vsaj z malim zadovoljila, in ne bi zahtevala od posameznika kar po 10 dinarjev. Oba prav dobro vesta, da jih bišeški samostojni kmetje ne marajo, torej naj jih pustita na miru.

Zadnje vesti.

Naša kabinetna kriza.

Beograd, 21. julija. Ministrski predsednik Vesnić je včeraj podal ostavko celokupnega kabineta, ki je bila sprejeta. V političnih krogih se govori, da bo s sestavo nove vlade, ki bo tudi koncentracijska, zopet pooblaščen Vesnić.

Uspeh Andrewsove preiskave.

LDU Beograd, 20. julija. V političnih krogih se govori, da je ameriški admiral, ki je vodil preiskavo splitskih dogodkov, v svojem poročilu ugotovil, da Jugoslovenci v nikakem primeru in na noben način ne zadevajo niti najmanjša krivda na tem, kar se je pripetilo in da so vse to izzvali Italijani. Admiral bo pri zaveznikih storil korake, da se odstrani italijanska mornarica iz dalmatinskih pristanišč in nadomesti z angleškimi in francoskimi ladjami, ker italijanske neprestano povzročajo incidente. Francoska in angleška mornarica naj ostaneta v lukah do končnoveljavne rešitve jadranskega vprašanja.

Naša demarša radi italijanskih pustošenj.

LDU Beograd, 20. julija. „Narodno dijelo“ prinaša iz Beograda vest, da je naša vlada poslala zavezni om spomenico o zadnjih dogodkih v Splitu. Spomenico so izročili vsem poslanikom zavezniških vlad. V spomenici zahteva naša vlada, da vrhovni svet zaveznikov prepriča nadaljnja pustošenja ter se zahteva odškodnina za pokvarjeno imovino naših državljanov. H koncu spomenice izjavlja vlada, da ji ni mogoče zadržati jeze naroda v primeru, ako bi se popustilo, da Italija še nadalje ne kaznjeno vrši taka vandalska dejanja.

Rusi hočejo mejiti na Nemčijo.

DKU Washington, 20. julija. (Brez žično.) Po poročilih iz Helsingforsa je izjavil Lenjin, da je skupna meja med Rusijo in Nemčijo za bodočnost obeh držav neobhodno potrebna. Prodiranje v Poljsko se bo nadaljevalo toliko časa, dokler ne dosežejo ruske čete nemških mej.

Rusi in Angleži.

DKU London, 20. julija. »Daily Herald« poroča, da se je sinoči nenadoma sestal ministrski svet. Lloyd George je prekinil svoje bivanje v letovišču ter se nemudoma podal v London ter konferiral s Churchilom. Ministrski svet se je, kakor se zatrjuje pečal z ruskim odgovorom na Lloyd Georgejevo noto. Kakor se zatrjuje je ruski odgovor tak, da nanj ni mogoče resno odgovarjati. Rusija se sedaj v pogajanjih z antanto poslužuje istih metod, katerih se je posluževala nekoč v pogajanjih s centralnimi državami.

Bela Kun v Moskvi.

DKU. Dunaj, 21. julija. Moskovska »Pravda« poroča, da je prispel tjakaj Bela Kun, kateremu je sovjetska vlada pripravila krasen sprejem. Lenjin je v posebnem govoru poveljeval njegove zasluge. Poverilo se mu je takoj neko zelo važno mesto v Moskvi.

Poljsko prisilno posojilo.

DKU. Dunaj, 21. julija. »Neue Freie Presse« poroča iz Berlina, da je razpisal poljski državni zbor prisilno državno posojilo v višini 15 milijard poljskih mark.

Razprava proti Radiću končana.

LDU Zagreb, 20. julija. V današnjem nadaljevanju razprave proti Radiću, ki se je vršila v njegovi odsotnosti (ker so v prejšnji razpravi obtoženec kakor tudi njegovi branitelji izjavili, da razpravi ne bodo več prisostvovali),

se je nadaljevalo čitanje spisov. Po čitanju je povzel besedo državni pravdnik, ki je v dolgem govoru dokazoval Radićevo krivdo. Drž. pravdnik v celoti še sedaj stoji na stališču, ki ga je zavzel v obtožnici. Razprava je s tem dovršena. V nekoliko dneh se bo razglasila razsodba.

Virvaj v Italiji.

DKU Berlin, 21. julija. »Vossische Zeitung« poroča iz Rima: Vzpostavitev prometa cestne električne železnice v Rimu je povzročila nove velike spopade, ker je osobje okrasilo vozove z rdečimi zastavicami. Radi tega je promet zopet ukinjen. Delavska zbornica se peča z vprašanjem proglasitve nove generalne stavke.

Italijani v Srbiji proti italijanskim zločinom.

LDU Beograd, 20. julija. Italijani, ki že dolgo časa žive v Srbiji, bodo podali izjavo, v kateri bodo ostro obsodili italijanska nasilstva v Trstu in na Reki.

Romunsko-bolgarska pogajanja.

DKU Amsterdam, 20. julija. »Journal des Debatts« poroča iz Bukarešte, da se pogaja Take Jonesku z Bolgari radi ureditve vprašanja Dobrudže.

Laška natolcevanja.

DKU. Rim, 20. julija. V ministrskem svetu je podal Giolitti poročilo poslanika barona Allottija. »Giornale d'Italia« pripominja, da vsebuje Allottijevo poročilo odkritja o zvezi albanskih vstašev z Jugosloveni. Vstaši so prejeli orožje in municijo od Jugoslovenov in Grkov, ki so zasledovali razdelitev Albanije.

Razdelitev donavskega brodovja.

LDU Beograd, 20. julija. Iz Romunije se je danes vrnil v Beograd sodnik za razde-

ljevanje ladij, polkovnik Sines. Danes dopoludne je bil na ladji slovesni obed na čast ameriški komisiji. Danes potuje komisija na Dunaj, kjer se bo reševalo vprašanje ladij. Prva seja, na kateri se bo o tem razpravljalo, bo 22. t. m.

Mednarodna finančna konferenca.

DKU. London, 20. julija. (Brezlično.) Mednarodna finančna konferenca, ki bi se morala sestati 23. julija v Bruslju je odgodena za 14. dni.

Gibanje nemških komunistov.

Velika skupščina nemških neodvisnih socialistov v Hamburgu je sklenila, da se ustanovi na revolucionarni podlagi stoječ obratni svet, ki bo pripravil vse potrebno za delavsko diktaturo ter socializacijo produkcije v Nemčiji.

Pogajanja s Čehoslovaško.

LDU Beograd, 20. julija. Ta teden bodo končani razgovori med našo in čehoslovaško vlado glede trgovine in carine in medsebojnih gospodarskih odnošajev.

Zarota v Turčiji.

DKU Amsterdam, 20. julija. Dopisnik londonskih »Times« poroča iz Carigrada, da je prišla turška policija na sled zaroti, ki je nameravala odstraniti sultana ter vzpostaviti začasno provizorično vlado.

Izdaja: Tiskovna zadruga Maribor.

Odgovorni urednik: Fr. Voglar.

Tiska »Mariborska tiskarna d. d.«

Mala oznanila.

Hočem zamenjati svojega volčjega psa za enakega hudega ali eventuelno kupiti. Ponudbe na »Vedež«, Maribor, Gregorčičeva ul. 6, telefon 132. 3-3.

Prva jugoslovanska tovarna za usnje in čevlje na Bregu pri Ptujju

5-4 je pričela z izdelovanjem torbic in drugega galanterijskega blaga iz naj-finejšega usnja.

V zalogi ima tudi prvovrstne gamaše lastnega izdelka.

➡ ➡ Naročila se izvršijo po najnižjih cenah. ➡ ➡

Največje domače podjetje v Jugoslaviji!

„Balkan“

Trgovska, špedicijska in komisijska delniška družba

• MARIBOR •

Pisarna: Cankarjeva ulica št. 1
Telefon interurb. 375

Redne zveze z največjimi tu- in inozemskimi tvrdkami.

Spedicijski oddelek:

Prevažanje vsakovrstnega blaga na mariborskem trgu, špedicija vseh vrst, zacarinanja, prevoz z nabiralnimi vozovi na vse strani, selitve s patentiranimi vozovi, vskladiščenja raznega blaga in pohištva.

Blagovni oddelek:

Prodaja vsakovrstnega blaga na debelo, import ter eksport, prekmorska kupčija.

Komisija:

Prevzame se vseh vrst blago v prodajo.